

ובטלו הקטרוגים מעל העדה ומעלי

ר' יוסף יצחק שניאורסאהן מליובאוויטש, רי"ץ, 1880-1950

קונטרס תורת החסידות, ברוקלין תש"ו [1945]

חורף צ"ח [1938]

במענה על שאלתו, אודות חכמת החסידות מהותה, ענינה, פעולתה בקניני מעלת האדם, ואודות העבודה שבלב זו תפלה מהותה ותוכן פעולתה המביאה חכמת תורת החסידות מהכח הרוחני בפועל בחיים, והכרח ענינם בשלימות עבודת השי"ת [ה' יתברך], תעודת כל החי בישראל,

הנני בזה להשיבו דבר דבר על אופנו [דְּבַר דְּבַר עַל אֲפָנָיו; משלי כה, יא].

א.

איתא בזהר (ח"ג דף עג ע"א) תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל אורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא], וכולהו דרגין על דרגין סתים וגליא.

שלשה אלה קוב"ה אורייתא וישראל, יש בהם גליא וסתים.

הגליא דתורה מצות ואלקות מבואר בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, והסתים דתורה מצות ואלקות מבואר במדרשים, בזהר הקדוש, בספרי הקבלה, חקירה וספרי מוסר.

חשף הוי' [=הויה, דהיינו ה'] את זרוע קדשו ויאר לנו על ידי מורנו הבעש"ט תלמידיו הקדושים כ"ק [=כבוד קדושת] אבותינו רבותינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע [=זכר צדיקים וקדושים לברכה לחיי העולם הבא, נשמתם בגן עדן מקדם, זכותם יגן עלינו] את תורת החסידות המחברת הסתים והגליא בביאורים שונים, ובמדה ידועה מגלה התוך והפנימיות דתורה ומצות, מעוררת רגש אלקי בלב ישראל החי.

וביחוד חסידות חב"ד היא חקירה אלקית הפותחת שערי היכלי חכמה ובינה, לידע ולהכיר את מי שאמר והי' [=והיה] העולם בהשגה שכלית, ומורה דרך אשר כל אחד ואחד לפום שיעורא דילי' [=דיליה] יכול לגשת אל הקדש לעבוד את הוי' במוחו ולבו.

תורת חסידות חב"ד עם היותה חקירה אלקית עיונית בעומק נפלא, הנה בכל זה מבארת כל השכלה עיונית בביאור רחב בדוגמאות ומשלים קרובי ההשגה, ומסברת בעין יפה עד אשר יהי' מובן ומושג גם לקטני ההשגה.

כאורח למודי המושכלות מן הקל אל החמור, הנה כן הוא גם בלימוד תורת החסידות אשר מוליד הוא משליבה לשליבה, בסולם החכמה והמדע.

אמנם יתרון לתורת החסידות בזה, אשר מעוררת גם רגשי הלב להתפעל באותה המדה שבלב המחוייבת מידיעתה והשגתה של ההשכלה ההיא, אשר למד בתורת החסידות.

ב.

מורנו הבעש"ט נ"ע [=נשמתו עדין] פתח צנור היכולת בעבודת השי"ת, בהוראה והדרכה אשר כל אחד ואחד מישראל יכול הוא לעבוד את הוי' באהבה וביראה. גם אנשים פשוטים הנה על ידי תמימות עבודתם באמירת תהלים – אף גם כשאננם יודעים פירוש המלות – ואהבת ישראל מתקרבים המה בהתקרבות פנימי אל ה', להיות כי העיקר הוא המעשה והעבודה בתום לב.

וכמעשה הידוע:

עובדא הוה בימי מורנו הבעש"ט נ"ע, אשר הי' קטרוג של כלי' ר"ל [=כליה, רחמנא ליצלן] על אחת הקהלות, וכשראה מורנו הבעש"ט את כובד המצב הרבה בתפלה ובתחנונים בר"ה [=בראש השנה] וביום הכפורים.

ויהי בעת תפלת נעילה הכירו התלמידים הקדושים בתפלת מורנו הבעש"ט אשר מצבו של הקטרוג ר"ל הוא רציני במאד, ויתאמצו גם הם בתפלות תחנונים בבכיות עצומות מעומקא דליבא.

כראות מתפללי ביהכ"נ [=בית הכנסת] בעזרת ישראל ובעזרת נשים אשר מורנו הבעש"ט ותלמידיו הקדושים מתאמצים בתפלתם, וכשמעם זעקתם וצעקתם בקול מר צורח בבכיות ובתחנונים נשבר לבבם בקרבם ויבכו גם הם בתפלתם.

כשראו אשר כבר הגיע זמן תפלת ערבית ומורנו הבעש"ט ותלמידיו הקדושים עודם עומדים על עמדם מתחזקים ומתאמצים בתפלתם, הבינו כולם כי המצב נורא הוא, ויבכו האנשים והנשים מעומק נקודת לבבם בבכיות עצומות ויהי רעש גדול.

זה איזה שנים, אשר בחור עברי בן כפר רועה צאן ובקר, בא לו לימים הנוראים לבית הכנסת של מורנו הבעש"ט, ובהיותו בור גמור הי' עומד מקשיב ומסתכל בפני החזן באין אומר ודברים.

ככפרי הי' רגיל בקול הבהמות, העזים, הכבשים, הצפורים, והעופות, והחשוב ביניהם הי' אצלו קול התרנגול בקריאתו ובראותו ההתרגשות הגדולה אשר בבית הכנסת, ובשמעו הבכיות בעזרת ישראל ובעזרת נשים, והצעקות הנוראות הנה גם לבבו נשבר בקרבו, ויקרא בקול גדול, קוקי-רעקא-האָן, ג-ט האָב רחמנות.

ג.

בהשמע בבית הכנסת קול הקורא כתרנגול, נבהלו העומדים בעזרת ישראל, ונפחדו השומעות בעזרת נשים, ולא ידעו מי הוא הקורא, וכשמעם הצעקה ג-ט האָב רחמנות, ראו כי הבחור הכפרי השמיע קולו.

אחדים מהמתפללים אשר עמדו אצל הכפרי, גערו בו להשתיקו, וחפצו לגרשו. ויאמר אליהם: גם אנכי יהודי, ואלקיכם הוא גם אלוקה שלי.

השמש הזקן ר' יוסף יוזפא הרגיע את רוחם של המתפללים, ויאמר להכפרי כי ישאר על מקומו כבתחלה.

כעבור רגעים אחדים אחר המאורע עם בן הכפרי, נשמע קולו של מורנו הבעש"ט, ואחריו התלמידים הקדושים הממהרים לסיים תפלת השמו"ע [=השמונה עשרה] בנעילה, לפני קדש הבעש"ט נהרו מגיל.

בנעימה מיוחדת התחיל מורנו הבעש"ט חזרת הש"ץ [=השליח ציבור] בתפלת נעילה, ובהתעוררות מיוחדת אמר פסוקי היחוד שמע ישראל, ברוך שם, ה' הוא האלקים.

וישיר מורנו הבעש"ט שירי שמחה.

כשבת מורנו הבעש"ט עם תלמידיו הקדושים בסעודת מוצאי יום כפורים הואיל לספר כל פרטי עניני הקטרוג ר"ל שהיה - ל"ע [=לא עלינו] - על עדה בישראל, וכאשר התאמץ בתפלתו לעורר רחמי שמים על העדה, הנה פגש ר"ל קטרוג גדול עליו, על אשר משתדל להושיב בני ישראל בכפרים ובפרשת דרכים, אשר יכולים הם ללמוד ח"ו [=חס ושלום] משכניהם.

כשהתחילו לבדוק במעשיהם ומצבם של אנשי הכפר, ראיתי אשר המצב הוא קשה במאד והייתי בכי רע, אך לפתע פתאום נשמע במרום קול קריאתו של בן הכפר התם, קוקי-רעקא-האָן, ג-ט האָב רחמנות, אשר קריאה תמימה זו גרמה קורת רוח למעלה עד רום המעלות, ובטלו הקטרוגים מעל העדה ומעלי.

רות א, טו-יז

וְתֹאמֶר הַנָּה שָׁבָה יְבַמְתָּךְ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבַמְתָּךְ. וְתֹאמֶר רות אֶל תַּפְגְּעִי בִי לְעִזְבֶּךָ לְשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל אֲשֶׁר תִּלְכִי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן עִמָּךְ עִמִּי וְאֵלֶיךָ אֵלֹהֶיךָ אֵלֹהֵי. בְּאֲשֶׁר תְּמוֹתֵי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֹה יִסְיֵף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶךָ.